



ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ



# THE ECONOMICS OF CLIMATE CHANGE

---

Παρουσίαση της έκδοσης της ΕΜΕΚΑ για τα Οικονομικά της Κλιματικής Αλλαγής

Γιώργος Οικονομίδης  
Αναπληρωτής Καθηγητής  
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 1

## Σύγχρονα Μακροοικονομικά Υποδείγματα



- Εδώ και δεκαετίες, στα μακροοικονομικά υποδείγματα, η οικονομική μεγέθυνση, οι οικονομικοί κύκλοι και η οικονομική πολιτική μελετώνται σε ένα ενιαίο πλαίσιο δυναμικής ανάλυσης.
- Σε αυτά τα υποδείγματα, ένας βασικός προσδιοριστικός παράγοντας των μακροοικονομικών αποτελεσμάτων είναι οι αποφάσεις που οι διάφοροι φορείς λαμβάνουν σχετικά με τα δυναμικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν. (Lucas (1976), Kydland and Prescott (1982) and Long and Plosser (1983))
- Στα αρχικά και σχετικά απλά υποδείγματα αυτού του είδους (γνωστά ως υποδείγματα πραγματικών επιχειρηματικών κύκλων) έχουν πια προστεθεί διάφορα ρεαλιστικά χαρακτηριστικά, όπως ατέλειες αγορών, ατέλειες οικονομικής πολιτικής, διάφορες διαταραχές, κ.α.

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 2

## Σύγχρονα Μακροοικονομικά Υποδείγματα και Νομισματική Πολιτική



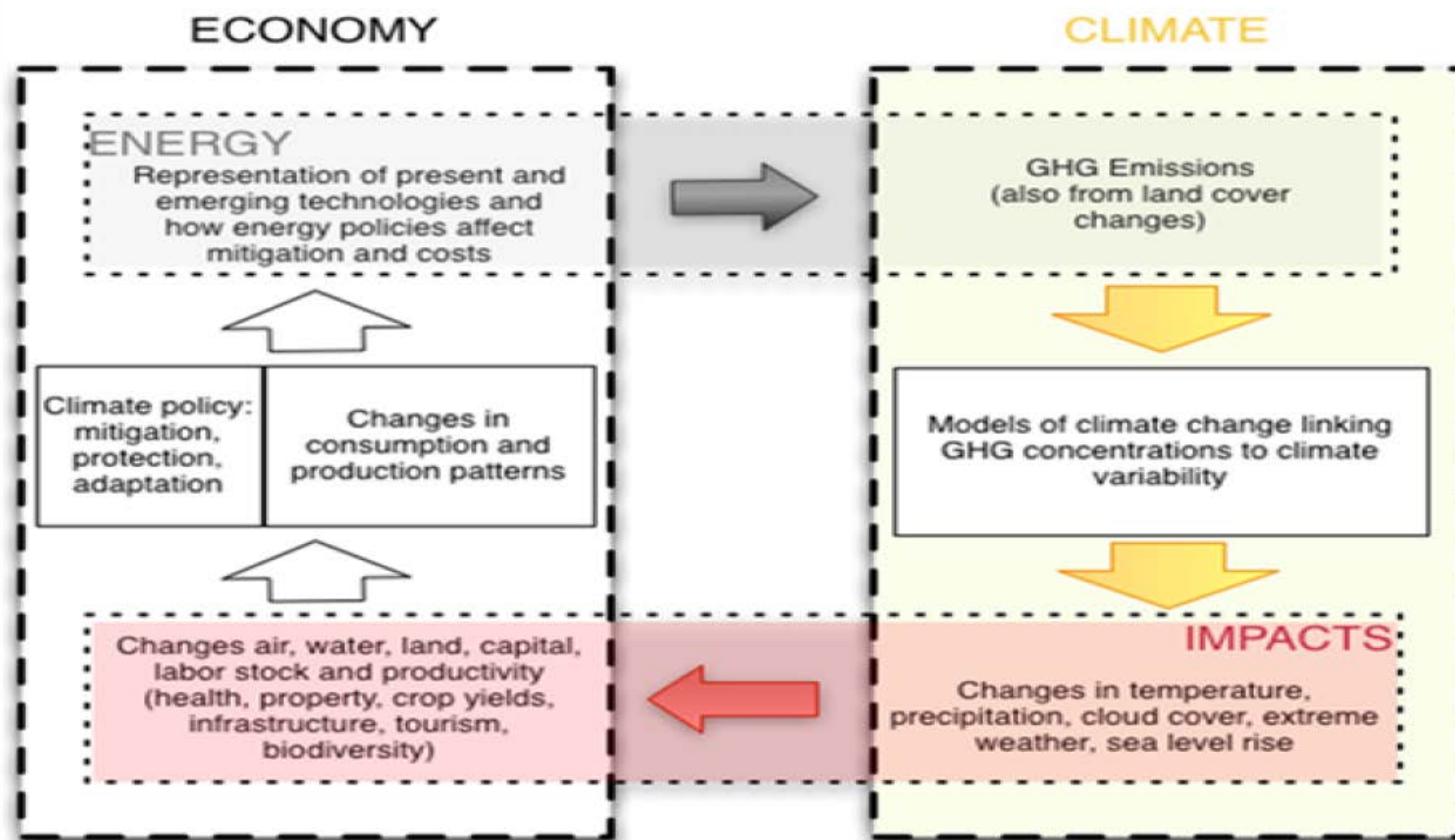
- Όσον αφορά στη νομισματική πολιτική ειδικά, η κοινή πρακτική είναι να προσθέτουμε στα σύγχρονα μακροοικονομικά υποδείγματα ατέλειες με τη μορφή ονομαστικών ακαμψιών και ατελώς ανταγωνιστικών αγορών. Αυτά είναι τα αποκαλούμενα new-Keynesian models.
- Μέσα στο πλαίσιο αυτό, και αφού η νομισματική πολιτική μπορεί να έχει ένα θετικό ρόλο να παίζει, είναι επίσης κοινή πρακτική να την υποδειγματοποιούμε μέσω κανόνων της μορφής Taylor, δηλαδή, να υποθέτουμε ότι τα εργαλεία της νομισματικής πολιτικής (όποια και να είναι) ακολουθούν ανά-τροφοδοτικούς κανόνες μέσω των οποίων η νομισματική πολιτική επηρεάζει, αλλά και επηρεάζεται, από την κυκλική κατάσταση της οικονομίας.
- Παραδοσιακά, οι κανόνες αυτοί υποθέτουν ότι η νομισματική πολιτική αντιδρά στο προϊόν και στον πληθωρισμό μόνο.

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 3

## Σύγχρονα Μακροοικονομικά Υποδείγματα και Κλίμα



- Στο πλαίσιο αυτό ανήκουν και εκείνα τα υποδείγματα που επιχειρούν να συνδυάσουν την οικονομία με τις κλιματολογικές μεταβολές.



# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 4

## Σύγχρονα Μακροοικονομικά υποδείγματα και Κλίμα



- Τα σύγχρονα Μακροοικονομικά Υποδείγματα στα οποία ενσωματώνεται το κλίμα επικεντρώνονται κυρίως:
- Σε προβλήματα επιλογών Κοινωνικού Σχεδιαστή, αλλά και σχετικά πιο πρόσφατα
- Στην απάντηση ερωτημάτων σχετικά με το ποια θα έπρεπε να ήταν η οικονομική πολιτική σε δεύτερο καλύτερο (second-best) περιβάλλον.

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 5

## Οι επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής



- Στο επίκεντρο αυτής της συζήτησης βρίσκεται η ανησυχία, ότι σαν αποτέλεσμα της Κλιματικής Αλλαγής και των πολιτικών να αντιμετωπισθεί, οι μακροοικονομικές εξελίξεις ενδέχεται να είναι λιγότερο ομαλές, και ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης να χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερες διακυμάνσεις μέσα στο χρόνο (βλέπε π.χ. Nordhaus, 1991a, 1991b, 1991c και 2007, Stern, 2007, και Xerapadeas, 2005, Brock, Engstrom and Xerapadeas 2014).
- Άρα θα ενταθεί η αβεβαιότητα.
- Ωστόσο, αν και αυτή η ανησυχία για την προκαλούμενη αβεβαιότητα έχει πυροδοτήσει τη δημιουργία μίας τεράστιας βιβλιογραφίας, που μελετάει τόσο τις πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής όσο και τρόπους προκειμένου να αντιμετωπισθούν αυτές, μικρή προσοχή έχει αποδοθεί μέχρι τώρα στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής για την άσκηση νομισματικής πολιτικής και το ρόλο των Κεντρικών Τραπεζών.

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 6



## Ο ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής

- Αν και υπάρχουν διάφοροι μηχανισμοί μέσω των οποίων η Κλιματική Αλλαγή θα μπορούσε να επηρεάσει την οικονομία και άρα και την άσκηση της οικονομικής πολιτικής, ίσως ο καλύτερος τρόπος να σκεφθεί κανείς την Κλιματική Αλλαγή είναι με την μορφή μίας σειράς αρνητικών διαταραχών (προσωρινών αλλά και μόνιμων) από την πλευρά της προσφοράς.
- Πως επηρεάζεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα σε αυτό το περιβάλλον και ποιος είναι ο ρόλος της νομισματικής πολιτικής;
- Έχει σημασία αν πρόκειται για μεγάλη ή για μικρή ανοικτή οικονομία;
- Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα καθορίζουν το σύγχρονο ρόλο μίας Κεντρικής Τράπεζας υπό το πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής.

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 7

Ο ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής



- Ειδικότερα, ο επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου της νομισματικής πολιτικής και του ρόλου των Κεντρικών Τραπεζών επιβάλλεται γιατί:
- Η κλιματική Αλλαγή, σαν αποτέλεσμα της εκπομπής ρύπων που με τη σειρά της είναι συνέπεια της ανθρώπινης δραστηριότητας, φαίνεται να λειτουργεί σαν ένας «νέος» μηχανισμός μετάδοσης των επιπτώσεων των διαφόρων διαταραχών (οικονομικών ή περιβαλλοντικών) στην παραγωγή και στο επίπεδο τιμών. Βλέπε π.χ. Economides and Xerapadeas (2018, 2017).



# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 8

Ο ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής



- Υπάρχουν κίνδυνοι για την οικονομική δραστηριότητα από την μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα (transition risks). Το ερώτημα εδώ σχετίζεται με το πώς η νομισματική πολιτική οφείλει να συνδυασθεί με τα παραδοσιακά εργαλεία διαχείρισης των συνεπειών της Κλιματικής Αλλαγής. Βλέπε π.χ. Economides and Xerapadeas (2018, 2017).

# Συνδυάζοντας την Οικονομία με το Περιβάλλον – 9

Ο ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής



- Υπάρχουν κίνδυνοι που αφορούν στην οικονομική ζημία που προκαλείται από γεγονότα που σχετίζονται με το κλίμα με συνέπειες για την αξία των διάφορων περιουσιακών στοιχείων (physical risks). Για παράδειγμα η Κλιματική Αλλαγή θα μπορούσε, μεταξύ άλλων:
- Να μειώσει την κερδοφορία των επιχειρήσεων με αποτέλεσμα την επιδείνωση της οικονομικής τους θέσης και την αθέτηση τελικά χρεών με προφανείς συνέπειες για την ευστάθεια του τραπεζικού συστήματος, ή
- Να κλονίσει, λόγω των παραπάνω, την εμπιστοσύνη των επενδυτών μεταβάλλοντας τις προτιμήσεις τους για κατοχή ρευστότητας σε σχέση με χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί από τον ιδιωτικό τομέα.